

Petra Virágová:
Obrana vlasti je povinnosťou a vecou cti

I. Vlasť

Nad Slovenskom vládla búrka, ukrutná hrmavica, čo zmietala stromy. Víchor sa niesol mestami, dedinami, ľudí z polí zahnal naspäť do svojich príbytkov. Hrmelo a blýskalo sa, a nejedno dieťa sa uchýlilo pod perinu či do matkinho náručia.

Uprostred toho hromobitia, v útrobach bleskov, vysoko na oblohe, tam, kam ľudské oko nemalo schopnosť dovidieť, sme žili my. Nazývali nás *Ochrancovia* a našou úlohou bolo ochraňovať národ.

Avšak v to búrkoidné ráno som sa necítila ako Ochranca, ako niekto mocný a magický, skôr ako ktosi porazený, beznádejný, kto oplýval slabosťou a krehkosťou, ako porcelán, čo ľudská ruka v dve polovice predelí.

Najvyšší Ochranca, Pravda, ma predvolal pred celý Prav, slovanské nebo, a vyhlásil: „Už ťa nik nepotrebuje. Ľudia viac neuctievajú svoju vlasť. Zanikáš v ľudských srdciach, Vlasť. Zanedlho zanikneš úplne.“ Do tváre sa mi rinula horúčava, líca mi očervenali a nohy sa triasli ako počas zimných mesiacov. Otvorila som ústa, no slová z nich nevychádzali. Dych sa mi zasekol v hrdle.

Za oknami poletovali blesky a čiernu oblohu kropili svetlom. Oni, na rozdiel odo mňa, boli slobodné. Oni totižto v bohatosti žili v ľudskej reči, ľudia ich poznali a spomínali na ne. Na mňa zabudli.

„Svoj zánik dokážeš zvrátiť,“ pokračoval najvyšší Ochranca.

„Ako?“

„Jednoducho. Dokáž mi, že ťa niekto potrebuje.“ Pravda svoj pohľad nasmeroval na zvyšných Ochrancov, ktorí sledovali môj súd, možnú popravu, a prevravel: „Kto z vás potrebuje Vlasť?“

Otočila som sa chrbtom Pravde a do tváří Ochrancov, hľadajúc v nich oporu. Nedočkala som sa. Odvrhol ma Osud. Cnosť mi nepozerala do očí. Spravodlivosť zbelela. A Láska? Tá bola zvyčajnou Láskou – nevšímavou a utopenou v zamilovaní, nevnímala strasti akejsi Vlasti, Vlasť predsa nebola objektom jej ružových pocitov, teda pre Lásku neprínosná.

V sieni bolo ticho a ja sama. Nebolo mi pomoci. Zánik som mala na špičkách prstov, páliť ma ako oheň, zožieral ma zvnútra.

A zrazu – vynoril sa chlapec, tenký a vysoký, s vlasmi takmer havraními, a prehlásil: „Ja Vlasť potrebujem.“

II. Česť

Bola to prísaha, jedna, ktorú som zložil ešte ako malý chlapec. Pradedo ma vtedy zobral do lesa za súmraku, avšak konáre stromov rástli také husté, že do lesa neprenikol jediný lúč mesačného svitu. Vtedy, v tej tme, ma pradedo chytil za rameno a do ucha mi šeptal: „Nastane čas, keď ľudia a Ochrancovia odvrhnú Vlasť, a bude na tebe, Česť, aby si ju ochránil, rozumieš?“

Výsadou Cti bolo chrániť všetko, čo nám je drahé, a čo vlny času polámali v čriepky v ľudských spomienkach. Ja, Česť, som mal zobrať tieto čriepky, ako to urobili pokolenia predtým mnou, otec, dedo a pradedo, a vytvárať ich do pôvodnej celistvosti. I preto, znajúc našu históriu, pristal som na pradedovu prísahu.

„Rozumieš?“ opýtal sa znova, tento raz o čosi naliehavejšie.

„Rozumiem, pradedo,“ odpovedal som.

Od toho dňa som plnil prísahu Cti – ochraňoval som ju.

Jej meno bolo Vlasť a vždy sa pýrila, keď ju chválili a jedovala, keď jej krivdili. Vlasy nosila vo vrkočoch so stužkami modrými a bielymi, občas i červenými. Najväčšmi rada mala modré stužky, pretože jej pripomínali ľudskosť – farba očí, neba, farba mrznúcich pier, farba riek a potokov, a vzorov na keramických tanieroch. Nikdy nepredpokladala, že to budú práve tí ľudia, ktorých milovala a pre ktorých nosila vo vlasoch modré stužky, ktorí ju zradia, ktorí na ňu zanevrú, aj keď je všetkým, čo majú.

V túto chvíľu ma Vlasť prenasledovala von zo siene. Kráčala drobnou, hlučnou chôdzou, a vlasy mala opäť spletené do vrkočov.

„Počkaj. Počkaj!“ kričala na mňa. Povzdychol som si a zastal som na mieste.

„Áno?“ môj tón zival unudenosťou, azda i sklamaním z nepodareného úniku. No Vlastina tvár nemohla byť vo väčšom kontraste k sklamaniu, v jej hnedých očiach sa jagala radosť, vďaka.

„Som Vlast“, povedala.

„Ja viem.“

„A ty... ty si Česť, je tak?“ Prikývol som, kvapku prekvapený, že pozná moju totožnosť. „Mama vravela, že sa raz ukážeš. Nikdy som jej slovám príliš neverila, a predsa si tu. Pred chvíľou si mi zachránil život. Ako sa ti odvdáčim?“

„Odvďačíš? Nemusíš sa mi odvdáčiť. Ak ti o mne matka hovorila, potom poznáš moju prísahu. Obrana Vlasti bola odjakživa povinnosťou a vecou Cti. Nezneuctil by som pamiatku našich dedov a pradedov tým, že by som znesvätil ich prísahu. Je mojou povinnosťou brániť ťa, keď sa ti celý svet otočí chrbtom.“

„Možno je to tvojou povinnosťou,“ privolila, „možno si zložil prísahu... Beztak som tvojím dlžníkom.“

Zamyslel som sa. Azda potrebujem s niečím pomôcť? Ja, Česť? Česť predsa chodí po svete sama.

Nepotrebuje pomocnej ruky. A možno predsa...

„Ak na tom trváš, smieš mi pomôcť,“ vyhlásil som po odmlke.

„Výborne!“ vykrikla Vlast, jej líca červené ako chýbajúce stužky. „A ako?“

„Pomôcť mi ukázať Ochrancom, no najmä ľudu, čo je pre nich dôležité a na čo zanevreli, čo si prestali ochraňovať, a predsa to žije v nich.“

„A čo je pre nich dôležité, Česť, na čo ľudia zabudli?“ pýtala sa Vlast.

Usmial som sa. „Ty, Vlast. Si to ty.“